

HƯỚNG DẪN CỦA TỔ CHỨC Y TẾ THẾ GIỚI (WHO) VỀ VIỆC SỬ DỤNG CÁC KHÁNG SINH CHO ĐỘNG VẬT SẢN XUẤT THỰC PHẨM

Thư phản ứng của Nhóm làm việc về Quản lý Dược của Hội Thú y thế giới (WVA)

Hội Thú y thế giới (WVA), đại diện cho ngành Thú y toàn cầu, mong muốn góp ý WHO về sự phát triển của các hướng dẫn về việc sử dụng các kháng sinh y tế quan trọng trong động vật sản xuất thực phẩm của WHO. Nhóm làm việc của WVA về quản lý dược rất hân hạnh có cơ hội để đưa ra phản hồi về các hướng dẫn này và mong muốn đề xuất các ý kiến sau đây:

Giới thiệu

Các nỗ lực toàn cầu liên tiếp để bảo vệ hoạt động cứu trợ của kháng sinh đại diện cho một cuộc đấu tranh quan trọng cho sức khỏe của động vật và con người. Tổ chức Y tế thế giới đã là nhà lãnh đạo toàn cầu thúc đẩy sự thay đổi trong lĩnh vực này; tuy nhiên, bởi "sự quan trọng về mặt y tế", WHO chắc chắn chỉ ra tầm quan trọng về mặt y tế cho con người. Cách tiếp cận Một sức khỏe đối với kháng kháng sinh (Antimicrobial resistance - AMR), mà WVA từ lâu đã ủng hộ, ghi nhận sự phụ thuộc lẫn nhau của các đối tượng sử dụng khác nhau và nhấn mạnh sự cần thiết phải tăng tập trung hơn nữa để giảm sử dụng ở tất cả các nhóm và cần có các biện pháp quản lý toàn cầu. Kháng kháng sinh là một vấn đề ảnh hưởng đến cuộc sống tương lai trên trái đất. Hướng dẫn của WHO cung cấp các đề xuất về quản lý rủi ro để giảm tác động của AMR đối với sức khỏe con người, nhưng chúng chỉ tập trung vào sứ mệnh của WHO, đó là thúc đẩy các tiêu chuẩn cao về sức khỏe con người trên toàn thế giới.

Thật không may, tóm tắt thực hiện hướng dẫn của WHO về việc sử dụng các kháng sinh y tế quan trọng trong động vật sản xuất thực phẩm là không rõ ràng và không đầy đủ như nó cần có, không cung cấp bối cảnh, nhưng phần tóm tắt này có thể là phần duy nhất của tài liệu được đọc bởi một đối tượng không quen thuộc với kháng

sinh và cách sử dụng chúng. Ví dụ, không có sự thừa nhận về các tác động bất lợi tiềm tàng về phúc lợi động vật của một số các khuyến nghị được liệt kê. Hơn nữa, phần tóm tắt cũng nêu rõ rằng các khuyến nghị là dựa trên bằng chứng, nhưng lời tựa không xác định rằng chất lượng của các bằng chứng làm cơ sở cho các khuyến nghị hoặc là thấp hoặc là rất thấp. Tóm tắt không lưu ý rằng khuyến nghị 4 là một khuyến nghị có điều kiện và, như đã nêu trong tài liệu của WHO, chỉ đơn thuần là một "gợi ý". Không có sự thừa nhận trong tài liệu rằng hầu hết AMR được tìm thấy trong các bệnh ở người là kết quả của việc lạm dụng các kháng sinh trong nhân y, vì thế mà hướng dẫn có thể tạo ra một quan điểm lệch lạc cho các nhà quản lý và các nhà hoạch định chính sách hoặc những người khác không quen thuộc với chủ đề. Như đã nêu trong hướng dẫn, không có sự đồng thuận về tỷ lệ AMR được tìm thấy trong vi khuẩn được phân lập từ con người là do sử dụng kháng sinh trong sản xuất thực phẩm động vật. Đây là một chủ đề phức tạp mà phần lớn các bằng chứng là yếu và mâu thuẫn và dựa trên một số giới hạn các nghiên cứu. Ngoài ra, sử dụng phương pháp tiếp cận "Một sức khỏe" sẽ thừa nhận sự không chắc chắn này, đặc biệt là trong xem xét danh sách các mầm bệnh ưu tiên của WHO, rất ít trong số đó có thể có liên quan với điều kiện chăn nuôi.

Khuyến nghị 1: Giảm tổng thể sử dụng kháng sinh cho động vật sản xuất thực phẩm

WVA hoàn toàn ủng hộ khuyến nghị này như là một cách tiếp cận để giảm AMR ở cả động vật và ở người. Trên toàn cầu, điều này đang diễn ra với nhiều loại thuốc kháng khuẩn trong động vật sản xuất thực phẩm, tăng tập trung vào việc sử dụng tối ưu các kháng sinh ở động vật, và quan tâm đến việc khám phá các lựa chọn thay thế cho thuốc kháng sinh, thông qua quy định,

quản lý và phương pháp tiếp cận khác. Trọng tâm có thể là không chỉ giảm các kháng sinh được sử dụng mà còn tăng chất lượng sử dụng, ở đó các lợi ích có thể được hiển thị vừa rõ ràng, vừa thực tế. “Điểm chuẩn” sử dụng trong nhân y hoặc thú y và phản ứng với việc sử dụng là một thực tiễn ngày càng có giá trị để đánh giá sử dụng và giảm lạm dụng. Mang tất cả việc sử dụng các kháng sinh y tế quan trọng vào sự giám sát thú y, trong đó bác sĩ thú y có mặt và mối quan hệ thú y-khách hàng-bệnh nhân được thiết lập tốt là một yếu tố quan trọng trong việc cải thiện sử dụng các loại thuốc kháng sinh trong động vật thực phẩm, cũng như thúc đẩy việc áp dụng các lựa chọn thay thế (an ninh sinh học và vệ sinh, thực hành quản lý, tiêm chủng, v.v.) cho các cách chữa bệnh này.

Bác sĩ thú y đóng một vai trò sống còn trong quản lý thuốc kháng sinh, nhưng điều này không được đề cập trong tài liệu. Nhấn đến AMR sẽ yêu cầu một cách tiếp cận quản lý hệ thống thích nghi với các đặc điểm cụ thể của mỗi quốc gia (theo khuyến nghị của WHO), hơn là giấu đi các khuyến nghị rộng rãi mà xa vời và không tập trung và bỏ qua sự đa dạng trong việc sử dụng kháng sinh toàn cầu (ví dụ, ngay cả trong số các quốc gia thành viên EU có một sự khác biệt 100 lần trong việc sử dụng được xác định bởi ESVAC, và các môi trường pháp lý của quốc gia. Như trong nhân y, quản lý kháng sinh thú y là một khái niệm phát triển và ngày càng tăng. Nó có nhiều yếu tố, tất cả đều được thiết kế để giảm và cải thiện việc sử dụng các kháng sinh ở động vật. Những thực hành này bao gồm không sử dụng thuốc kháng khuẩn, hướng dẫn thực hành tốt nhất, phân loại liệu trình điều trị vào sử dụng «dòng đầu tiên», «dòng thứ hai» và «dòng thứ ba», các khuyến nghị xung quanh văn hóa và kiểm tra độ nhạy cảm, phòng chống và kiểm soát nhiễm trùng, giáo dục bác sĩ thú y và khách hàng, và rất nhiều phương pháp tiếp cận khác. Ghi nhận tầm quan trọng của kháng sinh khác nhau trong nhân y là một phần trong quản lý kháng sinh thú y. Đáng tiếc, Nhóm làm việc của WHO không có thành viên giỏi trong các nỗ lực quốc tế về thú y để cải thiện sử dụng kháng sinh ở động vật.

Khuyến nghị 2: Hạn chế hoàn toàn sử dụng kháng sinh để thúc đẩy tăng trưởng trong động vật sản xuất thực phẩm

WVA hoàn toàn ủng hộ khuyến nghị về hạn chế hoàn toàn việc sử dụng của tất cả các loại kháng sinh y tế quan trọng trong động vật sản xuất thực phẩm để kích thích tăng trưởng. Đây là một chủ đề lặp lại của WHO mà chúng tôi tin rằng thường được chấp nhận bởi bác sĩ thú y. Tuy nhiên, có kháng sinh không quan trọng về mặt y tế (được WHO gọi là ‘quan trọng’), chẳng hạn như bacitracin, loại này từng được cho là kích thích tăng trọng, khi lợi ích của nó thực sự là cho phòng ngừa bệnh (ví dụ, hoại tử ruột trong gà thịt). Tuy vậy, điều này không được đề cập rõ ràng trong tài liệu và do đó gây hiểu lầm.

Khuyến nghị 3: Hạn chế hoàn toàn các kháng sinh quan trọng về mặt y tế để phòng ngừa bệnh trong động vật sản xuất thực phẩm

WVA tin rằng đề nghị này nên được làm rõ ràng hơn, như ghi nhận trong những cân nhắc thực hiện, bằng cách bỏ qua từ ‘hoàn toàn’.

Thuốc kháng sinh y tế quan trọng đã được sử dụng ở các mức độ thay thế điều trị ở động vật cho các mục đích phòng ngừa, trong đó các lợi ích ngăn ngừa bệnh là đáng ngờ, và, trong nhiều trường hợp, với sự giám sát thú y tối thiểu. WVA đồng ý rằng trong nhiều trường hợp, đây là một thực hành không hợp lý mà cần phải được loại bỏ. Tuy nhiên, nếu một bác sĩ thú y có liên quan, đó là một yếu tố phán đoán nghề nghiệp trong dự đoán bệnh, điều đó là quan trọng. Nếu có dấu hiệu nguy cơ của bệnh cấp tính ở động vật, thì điều này cần phải được cân nhắc giữa những rủi ro đối với sức khỏe con người nếu điều trị cũng như vì phúc lợi động vật nếu không điều trị. Sử dụng trong trường hợp như vậy chỉ nên được thực hiện khi lợi ích là rõ ràng và có giá trị thực tế, và dựa trên chứng cứ đúng đắn. Sử dụng nên được dựa trên thử nghiệm trong phòng thí nghiệm, bất cứ nơi nào có thể và phù hợp.

Dự phòng dựa trên rủi ro như mô tả, có thể bảo vệ được để hỗ trợ sức khỏe và phúc lợi động vật nếu các con vật tuyên bố rằng bác sĩ thú y đã dự đoán tốt nguy cơ.

Khuyến nghị 4a: Các kháng sinh được coi cực kỳ quan trọng đối với y tế không nên được sử dụng để kiểm soát bệnh đã được khẳng định ở động vật sản xuất thực phẩm

Khuyến nghị này có tác động rất xấu đến sức khỏe và phúc lợi động vật sản xuất thực phẩm và dường như không được thông qua bởi bác sĩ thú y. Danh sách những kháng sinh cực kỳ quan trọng tiếp tục là vấn đề với bác sĩ thú y, vì nó bao gồm hầu hết các kháng sinh dòng đầu tiên có giá trị trong thú y - đặc biệt, penicillin, aminopenicillins, và aminoglycosides. Có cả những thuốc điều trị được bao gồm trong danh sách thuốc thú y cực kỳ quan trọng của OIE. Sử dụng kháng sinh để kiểm soát và điều trị bệnh trong một ổ dịch là sử dụng thích hợp các loại thuốc điều trị này. Điều này chỉ nên theo toa thuốc thú y dựa trên sự miễn cảm trong phòng thí nghiệm và nên bao gồm phương pháp tiếp cận “phân tầng” sử dụng các loại thuốc có tầm quan trọng thấp hơn trước khi sử dụng loại thuốc có tầm quan trọng cao hơn. Thực hành thú y như vậy cần phải được tài liệu hóa và bảo vệ.

Khuyến nghị 4b: Phân loại kháng sinh là ưu tiên cao nhất cực kỳ quan trọng đối với nhân y không bao giờ nên được sử dụng để điều trị động vật sản xuất thực phẩm đã được chẩn đoán lâm sàng là mắc bệnh truyền nhiễm

Các ý kiến của WVA về cơ bản giống như những ý kiến được liệt kê ở khuyến nghị 4a, ở trên. Chỉ nên sử dụng theo đơn và có giám sát của bác sĩ thú y và nên theo phương pháp tiếp cận “phân tầng” sử dụng các loại thuốc có tầm quan trọng thấp hơn trước khi sử dụng các loại thuốc quan trọng hơn. Điều trị các bệnh lâm sàng ở các động vật thực phẩm bằng kháng sinh ưu tiên quan trọng cao nhất có thể là một sử dụng thích hợp các loại thuốc, với sự cân nhắc sự quan trọng của phúc lợi động vật, tùy thuộc vào phán đoán thú y thích hợp.

Tuyên bố thực hành tốt nhất 1, bất kỳ loại kháng sinh mới được phát triển để sử dụng trong nhân y sẽ được coi là rất quan trọng.

WVA hoàn toàn ủng hộ tuyên bố này.

Tuyên bố thực hành tốt nhất 2, Kháng sinh quan trọng về mặt y tế hiện không được sử dụng trong sản xuất thực phẩm không bao giờ nên được sử dụng trong động vật hay thực vật sản xuất thực phẩm trong tương lai.

Tuyên bố thực hành tốt nhất này ngăn cản khả năng phát triển các loại kháng sinh “thực phẩm-động vật duy nhất”, điều này có thể được nhìn thấy ngay. Nếu các loại thuốc như vậy đã được phát triển, trong trường hợp không có bất kỳ bằng chứng về đồng lựa chọn các gen kháng kháng sinh, chúng có thể có giá trị trong việc giảm sử dụng các kháng sinh y tế quan trọng trong động vật sản xuất thực phẩm.

Cuối cùng, mặc dù tóm tắt xác định thiếu tính khả dụng về sự trau dồi và kiểm tra tính miễn cảm kháng sinh ở nhiều nước trên thế giới, một vấn đề lớn hơn là thiếu toàn bộ mọi kiểm soát chất lượng kháng sinh, phân phối và sử dụng ở người và động vật. Theo dõi và giám sát sự kháng và việc sử dụng là rất quan trọng để thực hiện các hướng dẫn. Thiếu mỗi dữ liệu trên toàn cầu là một vấn đề mà cần phải được giải quyết để làm cho hợp lý, khoa học dựa trên các quyết định.

Hiệp hội thú y thế giới có sự quan tâm lâu dài trong việc thúc đẩy sử dụng kháng sinh có trách nhiệm ở động vật. Tài liệu của WVA về chủ đề này có thể truy cập tại: http://www.worldvet.org/uploads/docs/wva_position_on_the_use_of_antimicrobials.pdf.

Thay mặt cho WVA, tôi mong muốn cảm ơn bạn đã cân nhắc đến đóng góp của WVA về hướng dẫn của WHO.

Trân trọng cảm ơn,

Maaïke van den Berg, DVM

Chair of the WVA's Working Group on Pharmaceutical Stewardship.
secretariat@worldvet.org

Người dịch: Ngô Chung Thủy - Viện Thú y.